

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA RELATIVA ALS DRETS DE PARTICIPACIÓ (PARTICIPACIÓ CIUTADANA)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 28 de febrer de 2024, el ciutadà va presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què manifestava la seva disconformitat en relació amb la resposta obtinguda per part del Regidor del Districte de l'Eixample, en el decurs de l'Audiència Pública de data 8 de febrer de 2024.

Exposava el següent:

Arran d'una intervenció seva en referència a la degradació d'una determinada zona del districte, va rebre una desafortunada resposta per part del Regidor.

Aquest va posar en boca seva frases i paraules que no havia dit mai, el que afectava a la seva honorabilitat.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se al **Districte de l'Eixample** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

El dia 5 de març de 2024, es va sol·licitar a aquest organisme la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

El dia 3 d'abril de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. L'escrit exposa l'actuació municipal i la valoració dels fets.

CONSIDERACIONS

1. Participació ciutadana i Audiència Pública

Els fets sobre els que se centra l'anàlisi d'aquesta queixa, es desenvolupen en el marc d'una Audiència Pública de districte, òrgan de participació ciutadana.

La Carta Municipal de Barcelona, a l'article 30, estableix que l'Ajuntament garanteix la participació ciutadana, especialment en les matèries que afecten més directament la qualitat de vida dels ciutadans. Així mateix diu, a l'article 31, que l'Audiència Pública és la forma de participació per mitjà de la qual la ciutadania proposa a l'Administració municipal l'adopció de determinats acords o reben informació de les actuacions.

El compromís municipal per la participació ciutadana, es materialitza a través del **Reglament de Participació Ciutadana**, el qual tracta en el Capítol 5 sobre les Audiències Públiques, i diu que les audiències dels districtes es regulen per les Normes Reguladores del Funcionament dels Districtes, i pel reglament de cada districte.

Les **Normes reguladores del funcionament dels districtes** estableixen, a l'article 45, que la finalitat de l'audiència pública del Districte és la de potenciar la comunicació periòdica entre el Consell del Districte i la ciutadania i de servir com a instància d'interrelació permanent.

Al seu torn, el **Reglament intern d'organització i funcionament del Districte de l'Eixample** determina com s'han de desenvolupar les audiències públiques d'aquell districte, que estaran presidides pel president/a del consell de districte o regidor/a dels districtes o conseller/a del districte. També diu que s'hi podrà tractar qualsevol tema relatiu al districte. Així mateix, estableix que en relació als temes plantejats, es podrà donar resposta en forma oral qual sigui possible, o de forma escrita amb posterioritat.

Així doncs, l'òrgan en els que es produeixen els fet analitzats constitueix un espai vertebrador de la participació ciutadana als districtes per a la comunicació entre el veïnat i el consistori, que està molt consolidat i ben definit en la normativa municipal en matèria de participació ciutadana.

Per tant, ens trobem davant un espai que ha de desenvolupar-se amb la qualitat i dedicació que li correspon, atesa la seva entitat i importància.

2. El desenvolupament dels fets

Des de la Sindicatura de Greuges de Barcelona, s'han visualitzat i escoltat les gravacions de l'Audiència Pública del Districte de l'Eixample de 8 de febrer de 2024.

D'aquesta escolta i observació es constata el següent:

El ciutadà inicia la seva intervenció a les 01h46m. Es connecta telemàticament i disposa de dos minuts. Es presenta com a membre de la Comissió d'Urbanisme de l'Associació de veïns i veïnes de l'Esquerra de l'Eixample.

Sense entrar els motius de la seva intervenció, des de la Sindicatura, es constata que aquest es mostra molt crític amb l'actuació municipal, formulant les seves aportacions amb fermesa i contundència. S'expressa en tot moment amb correcció, tant en el to com en el contingut, i agraeix l'espai d'escolta, tant a l'inici, com al final de la intervenció.

Posteriorment, en el moment 02h12m el ciutadà intervé de nou, en aquesta ocasió durant uns segons, explicant-se amb major vehemència, però mantenint la correcció.

El Regidor intervé per donar resposta al ciutadà en el punt 02h16m. Aquest atribueix al ciutadà una sèrie d'adjectius qualificatius que aquest no ha verbalitzat, entre els quals li diu que l'ha anomenat "cul d'olla". També li imputa un tracte poc respectuós i li reclama que distingeixi entre la tasca de govern (política), de la tècnica. Finalment, integrat en la mateixa resposta, el regidor demana disculpes en dues ocasions al ciutadà.

3. Sobre la valoració municipal dels fets

L'informe municipal exposa que la resposta del regidor no vulnera dels drets de participació del ciutadà ni posa en risc la salvaguarda dels drets humans a la ciutat. Així mateix, manifesta que el ciutadà va poder enunciar la seva queixa sense cap tipus d'obstrucció i va rebre una resposta, així com un comprimís de reunió per part de Regidoria.

Així mateix s'explica que algunes de les manifestacions i apreciacions del ciutadà eren errònies, així com que va exposar en públic algunes qüestions que competien a l'àmbit tècnic.

Com ja s'ha exposat anteriorment, des de la Sindicatura no entrarem a valorar el contingut i per tant, la idoneïtat o no de les manifestacions del ciutadà, atès que la queixa no versa sobre aquest aspecte.

Però sobretot, perquè el ciutadà fa us d'un òrgan de participació i en aquest, manifesta de forma lliure la seva opinió sobre la tasca municipal.

Recordem que **la llibertat d'expressió és un dret** al que es refereix la Declaració Universal dels Drets Humans. Així l'article 19 diu que tota persona té dret a la llibertat d'opinió i d'expressió, aquest dret inclou el de no ser molestat a causa de les pròpies opinions, i el de cercar, rebre i difondre les informacions i les idees per qualsevol mitjà.

També la Constitució espanyola es fa referència a l'article 20 dient que es reconeixen i protegeixen els drets a l'expressió i difusió lliure de pensament, idees i opinions, mitjançant paraula, escriptura o altres mitjans. El límit establert (a banda dels que pugui desenvolupar la llei) venen donat pel dret a l'honor, a la intimitat, a la imatge pròpia.

Justament el dret a l'honor és una qüestió que el ciutadà veu vulnerada en el moment en que rep una resposta d'un representant municipal, en que se li atribueixen paraules que no ha verbalitzat en cap moment. Recordem que el dret a l'honor es garantit a l'article 18.1 de la C.E.

Per tant, des de la Sindicatura pensem que la resposta municipal rebuda pel ciutadà en el decurs de l'Audiència Pública del Districte de l'Eixample, pot estar vulnerant tant els **drets de participació** com els de la llibertat d'expressió, atès que quan el ciutadà fa un ús correcte d'ambdós i donat que allò que planteja pot resultar incòmode al representant municipal, rep una resposta que si bé no limita de forma explícita el seu temps d'intervenció, si pretén posar fre i desaprovar públicament i de forma desqualificadora el seu discurs, el **que pot suposar l'exercici de certa erosió en els dos drets esmentats**.

L'Ajuntament de Barcelona, en el compromís adquirit amb la Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la ciutat, fa seu el contingut de l'article VIII.3 , en el qual s'estableix el foment de la participació democràtica, al marge de les eleccions periòdiques i es diu que, a aquest efecte, **la ciutadania i les entitats poden accedir als debats públics, interpel·lar a les autoritats municipals pel que fa als reptes que afecten l'interès de la col·lectivitat local i expressar les seves opinions, a través de les reunions públiques** i l'acció popular.

Així doncs, **tant el promotor de la queixa, com qualsevol altra ciutadà/na, que seguint el procediment previst per les Audiències Públiques de Districte, exposin amb unes formes adequades, les seves opinions, sobre l'actuació municipal o l'estat de la ciutat, han de poder rebre una resposta adient i objectiva, i que no impliqui un menysteniment de la persona i les seves opinions.**

4. El tracte rebut pel ciutadà i la reparació

De la revisió dels fets realitzada per aquesta Sindicatura, com del fet que el mateix regidor es disculpés en dues ocasions en el decurs de l'acte, pel retorn que s'havia fet al ciutadà, s'evidencia, que el tracte dispensat vers el promotor de la queixa, no va ser adient, ni per l'atribució de paraules que aquest no havia expressat, ni tampoc perquè **se li demanava un coneixement dels circuits i l'estructura interna municipal. Uns circuits i estructura complexos, i que la ciutadania no té l'obligació de conèixer.**

L'article 5.3 de la Carta de Ciutadania -Carta de drets i deures de Barcelona- estableix que **totes les persones tenen dret a ser tractades amb respecte i deferència per les autoritats i els personal municipal, que hauran de facilitar l'exercici de llurs drets i el compliment de llurs deures.**

El Codi ètic i de conducta de l'Ajuntament de Barcelona, diu a l'article 4, sobre els principis rectoris de l'activitat municipal, que les persones subjectes a aquell codi (entre els quals els càrrecs electes) han d'actuar amb objectivitat, és a dir, tenint en compte tots els elements en joc i havent-los ponderat adequadament, independentment de la manera pròpia de pensar o sentir. També estableix el principi de respecte, tractant a totes les persones de manera respectuosa i amb la deguda cortesia, i el principi d'exemplaritat, contribuint al prestigi i la imatge de la institució.

El mateix Codi ètic, reforça la conveniència d'un tracte adequat, l'article 7, sobre normes de conductes generals, quan diu que en totes els àmbits d'actuació (i per tant també en els òrgans de participació), les persones subjectes al Codi, han de **tractar totes les persones amb les quals es relacionen amb respecte, cordialitat i amb la deguda consideració.**

Així doncs, atenent que la consideració amb la que es va tractar amb ciutadà no es va correspondre amb que seria esperable en un òrgan de participació, per part d'un càrrec electe, **valorem positivament que aquest mateix es disculpes en dues ocasions en la mateixa Audiència Pública.**

L'informe municipal també aporta la informació que en el darrer Plenari del districte de l'Eixample, en una altra intervenció d'una persona de l'Associació de veïns i veïnes de l'Esquerra de l'Eixample, el Regidor va reiterar les seves disculpes pels fets.

No obstant des de la Sindicatura, considerem que davant el fet provat que s'atribuïssin al ciutadà unes paraules que no havia expressat, i en tant que aquest considera, legítimament, que això pot afectar a la seva honorabilitat, seria convenient poder reparar de forma expressa els fets.

En aquest sentit, **recomanem a la Regidoria del Districte de l'Eixample, que pugui adreçar-se per escrit al ciutadà, reconeixent l'errada i posant de manifest les disculpes, possibilitant així la recuperació de la relació i el restabliment de la normalitat.**

5. Sobre la independència de la Sindicatura

En l'informe municipal s'insta al síndic a valorar la falta d'honorabilitat del ciutadà i es proposa que es valorin també els reiterats qüestionaments a l'honorabilitat dels polítics.

Sobre aquesta qüestió, **la Sindicatura** ha de recordar al Districte de l'Eixample, que aquesta institució supervisora **actua amb independència i imparcialitat i que no pot rebre instruccions de cap autoritat o càrrec municipal**, tal com determina l'article IV.1 del Reglament de la Sindicatura de Greuges de Barcelona.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta Municipal de Barcelona i el Reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte de l'Eixample ha de millorar pel que fa al tracte a ala ciutadania i la dimensió i finalitat dels òrgans de participació.**

Per tot el que s'ha exposat, aquesta Sindicatura emet la següent decisió:

- **Recomanar a la Regidoria del Districte de l'Eixample**, que s'adreci per escrit al ciutadà, reconeixent l'errada i posant de manifest les disculpes, possibilitant així la recuperació de la relació i el restabliment de la normalitat.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.